МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ВОГНЕВОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Діяльність установ виконання покарань в умовах надзвичайних ситуацій

для підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти
за спеціальністю С4 Психологія

РОЗРОБНИК:
доцент кафедри,
кандидат юридичних наук
_____ **Євген МАЛИШЕНКО**
доцент кафедри,
кандидат юридичних наук, доцент
_____ **Ігор БОДНАР**

Розглянуто та затверджено на
засіданні кафедри
«01» вересня 2026 року,
протокол № 10

Узгоджено з гарантом освітньої програми _____ **Тетяна ДАНИЛЬЧЕНКО**

Обсяг: 3 кредити ECTS

Чернігів – 2026

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна Діяльність установ виконання покарань в умовах надзвичайних ситуацій є складовою професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 Психологія та спрямована на формування системи правових, організаційних і тактичних знань, практичних умінь та навичок, необхідних для ефективного, правомірного і безпечного виконання професійних завдань у діяльності органів і установ виконання покарань.

Зміст дисципліни орієнтований на поєднання теоретичної підготовки з практичним моделюванням службових ситуацій. У процесі навчання здобувачі опановують основи організації діяльності установ виконання покарань в умовах надзвичайних ситуацій персоналу, алгоритми оцінювання оперативної обстановки та реагування на її ускладнення, правові й тактичні засади застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, службових собак та вогнепальної зброї, а також особливості дій персоналу в приміщеннях і на об'єктах установи.

Особлива увага приділяється формуванню практичних навичок забезпечення особистої безпеки персоналу, попередження та деескалації конфліктних ситуацій, організації взаємодії, прийняття рішень в умовах дефіциту часу та підвищеного ризику, забезпечення особистої безпеки та безпеки інших осіб в умовах ускладнення оперативної ситуації, ліквідації наслідків надзвичайних подій.

Практична складова дисципліни передбачає розв'язання ситуаційних завдань, аналіз професійних ризиків, розроблення алгоритмів реагування, моделювання дій персоналу в умовах групової непокори, масових заворушень, втечі, захоплення заручників, пожежі та інших надзвичайних ситуацій, а також відпрацювання групових дій особового складу.

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань та практичних умінь щодо організації і тактики професійної діяльності персоналу органів і установ виконання покарань, а також **здатності** оцінювати оперативну обстановку, прогнозувати розвиток небезпечної ситуації, приймати правомірні та обґрунтовані тактичні рішення, організовувати взаємодію сил і засобів та забезпечувати особисту і групову безпеку персоналу**.**

Вивчення дисципліни має забезпечити готовність здобувача не лише відтворювати нормативно визначений порядок дій, а й застосовувати набуті знання у змодельованих професійних ситуаціях, обирати оптимальний варіант реагування з урахуванням характеру загрози, принципів законності, необхідності та пропорційності.

Завдання навчальної дисципліни:

1. формування системного розуміння поняття, предмета, структури та призначення Діяльністі установ виконання покарань в умовах надзвичайних ситуацій;
2. засвоєння організаційно-правових засад професійної діяльності персоналу органів і установ виконання покарань у разі ускладнення оперативної обстановки;
3. формування навичок оцінювання оперативної обстановки, виявлення потенційних загроз та прогнозування можливих варіантів її розвитку та розробка заходів по зменьшенню шкоди, яка може бути заподіяна при надзвичайній ситуації;
4. опанування алгоритмів дій персоналу в умовах ускладнення оперативної обстановки;
5. засвоєння правових підстав, умов, меж та порядку застосування фізичного впливу, спеціальних засобів, службових собак та вогнепальної зброї;
6. формування здатності оцінювати необхідність і пропорційність застосування заходів примусу, обирати мінімально необхідний рівень впливу та правильно документувати його застосування;
7. набуття практичних навичок безпечних дій у приміщеннях та на об'єктах виправних колоній і слідчих ізоляторів;
8. формування професійних навичок забезпечення особистої безпеки, тактичної комунікації та деескалації конфліктів;

9. набуття практичних навичок групових тактичних дій персоналу в умовах масових заворушень та інших надзвичайних ситуацій;

10. розвиток здатності працювати у складі групи, виконувати команди, взаємодіяти з іншими працівниками та приймати рішення в умовах підвищеного професійного ризику.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК 3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходів для їх усунення.

СК 4. Спроможність організовувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.

СК 6. Здатність керувати самостійною роботою осіб, що навчаються, та бути наставником для молодших колег у процесі набуття і вдосконалення ними професійних навичок.

СК 8. Здатність визначено і наполегливо ставити професійні завдання та організовувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за результати виконання цих завдань.

СК 9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.

СК 10. Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань.

СК 11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК 12. Здатність до використання технічних приладів та спеціальних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних, спеціальної техніки, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

СК 13. Здатність у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності у разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення, перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях.

СК 15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.

Результати навчання:

РН 2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

РН 3. Організовувати та керувати діяльністю підрозділів, які здійснюють правоохоронну діяльність.

РН 5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

РН 8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН 10. Користуватись державною системою урядового зв'язку, Національною системою конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів та інформації, криптографічного та технічного захисту інформації, телекомунікацій,

користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку.

РН 15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

РН 16. Використовувати сучасні методи і засоби системного аналізу, імітаційного моделювання, збирання та оброблення інформації для аналізу варіантів і прийняття рішень при виконанні професійних завдань.

РН 17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (у тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності.

РН 19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план (денна форма навчання)

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин				
		Усього	Л	СЗ	ПЗ	СР
1	Поняття надзвичайних ситуацій та їх потенційна небезпека для діяльності установ виконання покарань	20	2	2	0	16
2	Тактика дій персоналу органів та установ виконання покарань при надзвичайних ситуаціях	26	4	2	6	14
3	Основи цивільного захисту в установах виконання покарань	26	4	2	6	14
4	Тактика дій персоналу установ виконання покарань в мовах ускладнення оперативної інформації викликаної війною	18	2	2	0	14
	Всього за навчальним планом	**90**	**12**	**8**	**12**	**58**

Тематичний план (заочна форма навчання)

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин				
		Усього	Л	СЗ	ПЗ	СР
1	Поняття надзвичайних ситуацій та їх потенційна небезпека для діяльності установ виконання покарань	17	2			15
2	Тактика дій персоналу органів та установ виконання покарань при надзвичайних ситуаціях	29	2		2	25
3	Основи цивільного захисту в установах виконання покарань	27			2	25
4	Тактика дій персоналу установ виконання покарань в мовах ускладнення оперативної інформації викликаної війною	17		2	0	15
	Всього за навчальним планом	**90**	**4**	**2**	**4**	**80**

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРІВ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Тема 1. Поняття надзвичайних ситуацій та їх потенційна небезпека для діяльності установ виконання покарань.

Навчальні питання:

1. Поняття, ознаки та основні критерії класифікації надзвичайних ситуацій.
2. Види надзвичайних ситуацій, які можуть виникнути в установах виконання покарань.
3. Основні джерела та чинники небезпеки в установах виконання покарань.
4. Вплив надзвичайних ситуацій на режим, охорону, нагляд і безпеку в установах виконання покарань.
5. Оцінювання ризиків і прогнозування наслідків надзвичайних ситуацій у діяльності установ виконання покарань.

Контрольні питання

1. Що слід розуміти під надзвичайною ситуацією та які ознаки її характеризують?
2. За якими критеріями класифікують надзвичайні ситуації?
3. Які надзвичайні ситуації становлять найбільшу небезпеку для установ виконання покарань?
4. Які внутрішні та зовнішні чинники можуть спричинити виникнення надзвичайної ситуації в установі виконання покарань?

5. Які можливі наслідки надзвичайної ситуації для персоналу, засуджених, інфраструктури та функціонування установи?

Методичні рекомендації до підготовки. Здобувачам необхідно опрацювати відповідну тему конспекту лекцій та відкриті нормативно-правові акти. Відповіді мають поєднувати теоретичні положення з їх застосуванням до діяльності УВП та містити правове обґрунтування запропонованих рішень.

Тема 2. Тактика дій персоналу органів та установ виконання покарань при надзвичайних ситуаціях

Навчальні питання:

1. Загальні принципи організації дій персоналу установ виконання покарань у надзвичайних ситуаціях.
2. Порядок оповіщення, збору та приведення персоналу в готовність до виконання завдань.
3. Алгоритми дій персоналу при пожежах, аваріях, руйнуваннях та інших небезпечних подіях.
4. Організація евакуації, переміщення й охорони засуджених та осіб, узятих під варту.
5. Взаємодія установ виконання покарань з органами державної влади, правоохоронними органами та аварійно-рятувальними службами.

Контрольні питання

1. Якими принципами повинен керуватися персонал установи виконання покарань під час надзвичайної ситуації?
2. Який порядок оповіщення керівництва, персоналу та інших суб’єктів про виникнення надзвичайної ситуації?
3. Якими є першочергові дії персоналу після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію?
4. Як організовується евакуація засуджених та осіб, узятих під варту, із небезпечної зони?
5. Як забезпечується взаємодія персоналу установи з поліцією, ДСНС, Національною гвардією та іншими суб’єктами реагування?

Методичні рекомендації до підготовки. Здобувачам необхідно опрацювати відповідну тему конспекту лекцій та відкриті нормативно-правові акти. Відповіді мають поєднувати теоретичні положення з їх застосуванням до діяльності УВП та містити правове обґрунтування запропонованих рішень.

Тема 3. Основи цивільного захисту в установах виконання покарань

Навчальні питання:

1. Правові й організаційні засади цивільного захисту в установах виконання покарань.

2. Завдання, структура та повноваження органів управління і сил цивільного захисту установи.
3. Організація оповіщення, зв’язку та інформування персоналу і засуджених про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації.
4. Укриття, евакуація та забезпечення персоналу і засуджених засобами індивідуального захисту.
5. Планування, підготовка та проведення навчань і тренувань із цивільного захисту.

Контрольні питання

1. Які нормативно-правові акти регулюють цивільний захист в установах виконання покарань?
2. Які основні завдання цивільного захисту покладаються на адміністрацію установи виконання покарань?
3. Як організовується оповіщення персоналу та засуджених про загрозу виникнення надзвичайної ситуації?
4. Який порядок укриття й евакуації персоналу, засуджених та осіб, узятих під варту?
5. Які види навчань і тренувань із цивільного захисту повинні проводитися в установах виконання покарань?

Методичні рекомендації до підготовки. Здобувачам необхідно опрацювати відповідну тему конспекту лекцій та відкриті нормативно-правові акти. Відповіді мають поєднувати теоретичні положення з їх застосуванням до діяльності УВП та містити правове обґрунтування запропонованих рішень.

Тема 4. Тактика дій персоналу установ виконання покарань в мовах ускладнення оперативної інформації викликаної війною

Навчальні питання:

1. Характеристика загроз і ризиків для установ виконання покарань в умовах воєнного стану.
2. Організація діяльності персоналу під час повітряної тривоги, ракетного обстрілу, артилерійського обстрілу та атаки безпілотних літальних апаратів.
3. Тактика дій персоналу при пошкодженні об’єктів установи, систем охорони, зв’язку, енергопостачання та життєзабезпечення.
4. Організація посиленої охорони, нагляду, евакуації та переміщення засуджених в умовах бойових дій.
5. Взаємодія установ виконання покарань із військовими формуваннями, правоохоронними органами, органами цивільного захисту та місцевими органами влади.

Контрольні питання

1. Які загрози можуть спричинити ускладнення оперативної обстановки в установі виконання покарань під час війни?

2. Яким є алгоритм дій персоналу установи під час оголошення повітряної тривоги та безпосередньої загрози обстрілу?
3. Які заходи необхідно вжити у разі пошкодження периметра, засобів охорони, зв'язку або систем життєзабезпечення установи?
4. Як організовуються охорона, нагляд, укриття та евакуація засуджених в умовах бойових дій?
5. Яким чином забезпечується взаємодія адміністрації установи з військовими формуваннями, правоохоронними органами, ДСНС та місцевими органами влади?

Методичні рекомендації до підготовки. Здобувачам необхідно опрацювати відповідну тему конспекту лекцій та відкриті нормативно-правові акти. Відповіді мають поєднувати теоретичні положення з їх застосуванням до діяльності УВП та містити правове обґрунтування запропонованих рішень.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Тема 2. Тактика дій персоналу органів та установ виконання покарань при надзвичайних ситуаціях

Форма проведення - виконання практичних завдань для закріплення вмінь.

Застосовуючи вхідний контроль знань, аналіз типових службових ситуацій, обґрунтування інформаційної взаємодії та дій персоналу та дебрифінг і підбиття підсумків.

Завдання 1. Пожежа в житловому приміщенні

У нічний час черговий персонал установи виявив задимлення в житловому приміщенні засуджених. Система пожежної сигналізації спрацювала, однак точне місце займання не встановлено. Частина засуджених проявляє паніку.

Завдання: визначте першочергові дії чергової зміни, порядок оповіщення, евакуації засуджених, виклику пожежно-рятувальних підрозділів і забезпечення охорони евакуйованих осіб.

Завдання 2. Пожежа у виробничій зоні

У виробничому приміщенні установи виникла пожежа. Вогонь поширюється на склад із легкозаймистими матеріалами. У приміщенні можуть перебувати працівники та засуджені.

Завдання: розробіть алгоритм дій персоналу щодо припинення робіт, евакуації людей, відключення енергопостачання, локалізації пожежі та взаємодії з підрозділами ДСНС.

Завдання 3. Руйнування частини будівлі

Унаслідок вибуху поблизу установи пошкоджено частину адміністративної будівлі. Є відомості про травмованих осіб і можливе перебування людей під завалами.

Завдання: визначте порядок дій персоналу щодо огородження небезпечної ділянки, проведення евакуації, надання домедичної допомоги та організації взаємодії з аварійно-рятувальними службами.

Завдання 4. Пошкодження периметра установи

Унаслідок буревію пошкоджено окрему ділянку основної огорожі та технічні засоби охорони. Інформації про спробу втечі немає.

Завдання: визначте заходи щодо посилення охорони, перевірки наявності засуджених, обмеження пересування територією установи та відновлення пошкоджених елементів периметра.

Завдання 5. Землетрус

Під час перебування засуджених у житловій зоні зафіксовано підземні поштовхи. У будівлях з'явилися тріщини, пошкоджено комунікації, виникла загроза повторних поштовхів.

Завдання: розробіть порядок дій персоналу під час землетрусу та після його припинення, передбачивши евакуацію, перевірку будівель, облік засуджених і надання допомоги постраждалим.

Завдання 6. Підтоплення території

Унаслідок тривалих опадів рівень води біля установи стрімко підвищується. Існує загроза підтоплення житлової та господарської зон.

Завдання: визначте заходи щодо захисту людей, документів, зброї, спеціальних засобів, медикаментів і матеріальних цінностей, а також порядок можливої евакуації засуджених.

Завдання 7. Аварія системи електропостачання

Увечері припинилося електропостачання всієї установи. Не працюють частина освітлення, систем відеоспостереження, електронні засоби контролю та окремі засоби зв'язку.

Завдання: визначте першочергові дії чергової зміни, порядок переходу на резервні джерела живлення, посилення охорони й нагляду та відновлення керованості підрозділів.

Завдання 8. Аварія системи водопостачання

Через пошкодження водопроводу припинено подачу води до житлової та медичної частин установи. Орієнтовний час відновлення водопостачання невідомий.

Завдання: запропонуйте порядок забезпечення засуджених і персоналу питною та технічною водою, визначте першочергові об'єкти постачання і необхідні санітарно-протиепідемічні заходи.

Завдання 9. Витік газу

Персонал відчув запах газу в господарському приміщенні. Існує загроза вибуху та отруєння людей.

Завдання: розробіть алгоритм дій щодо евакуації, обмеження доступу до небезпечної зони, припинення використання електричного обладнання, оповіщення аварійної служби та перевірки наявності людей.

Завдання 10. Хімічне забруднення

Неподалік установи сталася аварія транспортного засобу, який перевозив небезпечні хімічні речовини. Повітряні маси рухаються в напрямку території установи.

Завдання: визначте порядок отримання й уточнення інформації, оповіщення персоналу та засуджених, використання засобів індивідуального захисту, герметизації приміщень або проведення евакуації.

Завдання 11. Виявлення підозрілого предмета

Працівник установи виявив біля контрольно-пропускного пункту залишену без нагляду сумку, з якої чути незвичні звуки. Власника предмета не встановлено.

Завдання: визначте безпечний порядок дій персоналу, межі небезпечної зони, порядок оповіщення керівництва та виклику відповідних служб. Обґрунтуйте, яких дій категорично не можна вчиняти.

Завдання 12. Повідомлення про мінування

До установи надійшло анонімне телефонне повідомлення про закладення вибухового пристрою. Місце і час можливого вибуху не зазначені.

Завдання: визначте дії працівника, який прийняв повідомлення, порядок інформування керівництва, організації обстеження території, евакуації та взаємодії з поліцією і вибухотехнічними підрозділами.

Завдання 13. Масове харчове отруєння

Після приймання їжі в кількох відділеннях одночасно погіршився стан здоров'я значної кількості засуджених. У постраждалих спостерігаються схожі симптоми.

Завдання: визначте порядок надання допомоги, виклику медичних працівників, ізоляції харчових продуктів, збереження зразків, документування події та проведення протиепідемічних заходів.

Завдання 14. Спалах інфекційного захворювання

У декількох засуджених виявлено ознаки небезпечного інфекційного захворювання. Частина хворих контактувала з іншими засудженими та персоналом.

Завдання: розробіть комплекс першочергових заходів щодо ізоляції хворих, визначення контактних осіб, організації медичного спостереження, дезінфекції та інформування компетентних органів.

Завдання 15. Масове травмування

Унаслідок обвалення конструкції у виробничій зоні одночасно травмовано декілька осіб. Кількість постраждалих перевищує можливості медичної частини установи.

Завдання: визначте порядок сортування постраждалих, надання домедичної допомоги, виклику екстреної медичної допомоги, організації евакуації та охорони засуджених під час транспортування.

Завдання 16. Спроба втечі під час надзвичайної ситуації

Під час евакуації через пожежу в одному з корпусів встановлено відсутність засудженого. Одночасно тривають заходи з ліквідації пожежі.

Завдання: визначте порядок перевірки облікових даних, організації пошуку, посилення охорони та розподілу сил без припинення рятувальних заходів.

Завдання 17. Групова непокора на тлі аварії

Після тривалого припинення електро- та водопостачання група засуджених відмовляється виконувати законні вимоги персоналу, блокує вхід до житлового приміщення та висуває вимоги адміністрації.

Завдання: запропонуйте алгоритм оцінювання ситуації, ведення переговорів, забезпечення безпеки, документування події та залучення додаткових сил. Урахуйте принципи необхідності й пропорційності.

Завдання 18. Захоплення заручника

Під час ускладнення обстановки один із засуджених захопив працівника установи та висуває вимоги адміністрації. Інформація про наявність у нього зброї не підтверджена.

Завдання: визначте першочергові організаційні заходи, порядок оповіщення, ізоляції місця події, забезпечення переговорного процесу та взаємодії з іншими правоохоронними органами.

Завдання 19. Порушення зв'язку

Під час надзвичайної ситуації вийшли з ладу стаціонарний телефонний зв'язок та основні радіозасоби. Підрозділи установи не можуть оперативно обмінюватися інформацією.

Завдання: розробіть резервну схему управління й обміну інформацією, визначте порядок використання альтернативних каналів зв'язку, передачі повідомлень та контролю за виконанням розпоряджень.

Завдання 20. Кібератака на інформаційні системи

Персонал виявив порушення роботи електронних обліків, системи контролю доступу та відеоспостереження. На екранах комп'ютерів з'явилися повідомлення про блокування даних.

Завдання: визначте дії щодо локалізації кіберінциденту, переходу на резервний порядок обліку, збереження цифрових доказів, посилення фізичної охорони та інформування відповідальних підрозділів.

Завдання 21. Комплексна надзвичайна ситуація

Унаслідок сильного буревію пошкоджено покрівлю одного з корпусів, припинено електропостачання, частково порушено зв'язок і травмовано декількох осіб. Серед засуджених поширюються чутки про можливу евакуацію, що спричиняє напруження.

Завдання: проведіть комплексне оцінювання обстановки та розробіть план реагування. Визначте пріоритетність заходів, розподіл персоналу, порядок оповіщення, надання допомоги, забезпечення охорони, інформування засуджених і взаємодії із зовнішніми службами.

Тема 3. Основи цивільного захисту в установах виконання покарань

Форма проведення - виконання практичних завдань для закріплення вмінь.

Застосовуючи повторення правових засад, робота з навчальними ситуаціями, презентація і порівняння рішень, коригування рішень після зміни умов та дебрифінг і підбиття підсумків.

Завдання 1. Розроблення плану цивільного захисту

Керівництву установи доручено оновити план реагування на надзвичайні ситуації. Чинний документ не враховує зміни у структурі установи, чисельності засуджених і стані захисних споруд.

Завдання: визначте структуру плану реагування, перелік необхідних розрахунків, відповідальних посадових осіб, порядок погодження, затвердження та доведення документа до персоналу.

Завдання 2. Створення комісії з питань надзвичайних ситуацій

В установі необхідно сформувати комісію з питань надзвичайних ситуацій та визначити порядок її роботи.

Завдання: запропонуйте склад комісії, розподіліть обов'язки між її членами та визначте порядок скликання, ухвалення і документування рішень.

Завдання 3. Оцінювання можливих небезпек

Установа розташована поблизу промислового підприємства, автомобільної магістралі та водойми. Відомості про можливі ризики в документації цивільного захисту є неповними.

Завдання: визначте потенційні природні, техногенні, соціальні та воєнні загрози, оцініть їх можливі наслідки й запропонуйте першочергові запобіжні заходи.

Завдання 4. Перевірка системи оповіщення

Під час планової перевірки встановлено, що сигнал оповіщення не чути в частині виробничої та господарської зон установи.

Завдання: визначте дії адміністрації щодо усунення недоліків, організації резервного оповіщення та перевірки готовності персоналу й засуджених діяти за встановленими сигналами.

Завдання 5. Дії за сигналом «Повітряна тривога»

Під час навчальних занять на території громади оголошено повітряну тривогу. Частина засуджених перебуває в житлових приміщеннях, інші — у виробничій, медичній та господарській зонах.

Завдання: розробіть порядок оповіщення, припинення робіт, організованого переміщення людей до укриттів, проведення кількісної перевірки та забезпечення охорони.

Завдання 6. Обстеження захисної споруди

Комісія встановила, що укриття частково захаращене, у ньому несправна вентиляція, відсутні запас води, аптечки та засоби зв'язку.

Завдання: складіть перелік порушень, визначте першочергові заходи щодо приведення укриття в готовність і запропонуйте порядок контролю за усуненням недоліків.

Завдання 7. Недостатня місткість укриття

Кількість місць у наявному укритті менша за фактичну чисельність персоналу, засуджених та інших осіб, які можуть одночасно перебувати в установі.

Завдання: визначте можливі організаційні рішення, порядок розподілу людей між захисними приміщеннями та критерії визначення черговості укриття.

Завдання 8. Укриття маломобільних осіб

В одному з відділень перебувають засуджені, які мають порушення опорно-рухового апарату, тяжкі захворювання або потребують постійного медичного супроводу.

Завдання: розробіть порядок їх оповіщення, супроводження та переміщення до укриття. Визначте необхідні сили, транспортні засоби і медичне забезпечення.

Завдання 9. Планова евакуація установи

У зв’язку з прогнозованим підтопленням території прийнято рішення про завчасну евакуацію засуджених і персоналу.

Завдання: визначте етапи евакуації, порядок формування груп, перевірки осіб, підготовки документів, майна, транспортних засобів і місць тимчасового розміщення.

Завдання 10. Термінова евакуація

Унаслідок аварії на сусідньому підприємстві виникла загроза швидкого поширення небезпечної хімічної речовини. Часу для планової евакуації недостатньо.

Завдання: визначте критерії вибору між евакуацією та укриттям, порядок оповіщення, використання засобів індивідуального захисту та контролю за переміщенням людей.

Завдання 11. Евакуація матеріальних цінностей

Через загрозу руйнування адміністративної будівлі необхідно перемістити службову документацію, засоби зв’язку, медикаменти та інші матеріальні цінності.

Завдання: визначте черговість їх евакуації, відповідальних осіб, порядок обліку, пакування, охорони та передачі на тимчасове зберігання.

Завдання 12. Забезпечення засобами індивідуального захисту

Під час перевірки встановлено нестачу засобів захисту органів дихання. Частина наявних засобів має прострочений термін придатності.

Завдання: визначте необхідну потребу, порядок зберігання, видачі та перевірки засобів індивідуального захисту, а також способи тимчасового захисту за умов їх нестачі.

Завдання 13. Радіаційна небезпека

Отримано офіційне повідомлення про радіаційну аварію та можливе переміщення забруднених повітряних мас у напрямку установи.

Завдання: розробіть алгоритм дій персоналу щодо оповіщення, укриття людей, герметизації приміщень, дозиметричного контролю, використання засобів захисту та виконання офіційних медичних рекомендацій.

Завдання 14. Хімічне забруднення території

На території установи виявлено невідому речовину з різким запахом. Декілька осіб скаржаться на подразнення очей і дихальних шляхів.

Завдання: визначте межі первинної небезпечної зони, порядок евакуації або укриття, надання допомоги постраждалим, виклику спеціалізованих служб та недопущення поширення забруднення.

Завдання 15. Пожежа в укритті

Під час перебування людей в укритті виникло задимлення електрощитової. Основний вихід залишається доступним, але існує загроза поширення пожежі.

Завдання: визначте порядок оповіщення, евакуації з укриття, використання запасного виходу, гасіння первинними засобами та перевірки наявності всіх осіб.

Завдання 16. Аварійне відключення електроенергії

Унаслідок пошкодження електромережі установа повністю знеструмлена. Резервне джерело живлення має обмежений запас пального.

Завдання: визначте об’єкти першочергового енергозабезпечення, режим використання генератора, заходи пожежної безпеки та порядок підтримання роботи систем оповіщення, зв’язку й життєзабезпечення.

Завдання 17. Порушення водопостачання та санітарних умов

Після аварії на водогоні установу залишено без водопостачання на невизначений час. Виникає загроза погіршення санітарно-епідемічної ситуації.

Завдання: розрахуйте основні напрями потреби у воді, визначте порядок її підвезення, зберігання і розподілу, а також необхідні санітарно-протиепідемічні заходи.

Завдання 18. Надання домедичної допомоги

Унаслідок часткового руйнування приміщення є постраждалі з кровотечами, переломами, опіками та ознаками шоку. Медичні працівники ще не прибули.

Завдання: визначте послідовність огляду й сортування постраждалих, першочергові заходи домедичної допомоги та порядок їх підготовки до евакуації.

Завдання 19. Організація навчання з цивільного захисту

Перевірка засвідчила, що частина працівників не знає сигналів оповіщення, маршрутів евакуації та місць розташування первинних засобів пожежогасіння.

Завдання: розробіть план навчання персоналу, визначте його тематику, форми проведення, відповідальних осіб і способи перевірки засвоєних знань та практичних навичок.

Завдання 20. Проведення об’єктового тренування

В установі заплановано тренування за сценарієм: повітряна тривога, пошкодження одного з корпусів, умовна пожежа та двоє постраждалих.

Завдання: підготуйте задум тренування, визначте його мету, навчальні місця, ввідні, сили й засоби, критерії оцінювання дій персоналу та порядок підбиття підсумків.

Завдання 21. Комплексна ситуація цивільного захисту

Унаслідок ракетного удару неподалік установи пошкоджено систему електропостачання, вибито вікна в одному з корпусів, виникла пожежа у складському приміщенні та є постраждалі. Одночасно отримано повідомлення про можливе повторне ураження.

Завдання: проведіть комплексне оцінювання обстановки та розробіть план реагування. Визначте пріоритетність заходів, порядок оповіщення, укриття або евакуації людей, надання допомоги, локалізації пожежі, підтримання зв’язку, забезпечення охорони та взаємодії із зовнішніми службами.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати нормативно-правові акти, що визначають поняття, класифікацію та порядок реагування на надзвичайні ситуації.
2. Скласти таблицю «Види надзвичайних ситуацій та їх потенційні наслідки для установ виконання покарань».
3. Охарактеризувати основні природні, техногенні, соціальні та воєнні загрози, які можуть виникнути в установах виконання покарань.
4. Визначити основні фактори, що можуть сприяти виникненню та поширенню надзвичайної ситуації в установі.
5. Розробити схему «Алгоритм оцінювання потенційної небезпеки надзвичайної ситуації».
6. Проаналізувати умовну надзвичайну ситуацію в установі виконання покарань та визначити першочергові загрози для персоналу і засуджених.

7. Підготувати коротку доповідь на тему «Особливості забезпечення безпеки установ виконання покарань під час надзвичайних ситуацій».

8. Підготувати перелік профілактичних заходів, спрямованих на зменшення ризику виникнення та наслідків надзвичайних ситуацій.

9. Опрацювати нормативні документи, що регламентують дії персоналу установ виконання покарань у надзвичайних ситуаціях.

10. Скласти алгоритм дій персоналу з моменту виявлення надзвичайної ситуації до стабілізації обстановки.

11. Розробити таблицю «Надзвичайна ситуація — першочергові завдання персоналу — необхідні сили та засоби — очікуваний результат».

12. Проаналізувати порядок оповіщення персоналу та організації управління під час виникнення надзвичайної ситуації.

13. Розробити ситуаційне завдання: «Дії персоналу при раптовому виникненні надзвичайної ситуації за умов неповної інформації» та запропонувати порядок його вирішення.

14. Визначити основні напрями взаємодії персоналу установи з органами та підрозділами цивільного захисту, правоохоронними органами та іншими службами.

15. Підготувати схему «Організація управління та взаємодії під час надзвичайної ситуації».

16. Проаналізувати типові помилки персоналу під час реагування на надзвичайні ситуації та запропонувати заходи щодо їх попередження.

17. Підготувати пам'ятку «Першочергові дії працівника установи виконання покарань у разі виникнення надзвичайної ситуації».

18. Опрацювати основні положення законодавства України у сфері цивільного захисту.

19. Скласти структурно-логічну схему «Система цивільного захисту в установі виконання покарань».

20. Охарактеризувати основні завдання цивільного захисту в установах виконання покарань.

21. Скласти таблицю «Основні небезпеки — способи захисту — дії персоналу та засуджених».

22. Проаналізувати порядок дій персоналу після отримання сигналу оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації.

23. Розробити алгоритм організації укриття персоналу та засуджених у разі виникнення відповідної загрози.

24. Підготувати перелік основних засобів індивідуального та колективного захисту, які можуть використовуватися в установах виконання покарань.

25. Розробити ситуаційне завдання щодо організації цивільного захисту в установі та визначити порядок його вирішення.

26. Підготувати пам'ятку «Правила поведінки персоналу під час сигналів цивільного захисту».

27. Підготувати доповідь «Особливості організації цивільного захисту установ виконання покарань в умовах воєнного стану».

28. Опрацювати нормативно-правові та відомчі документи, які визначають особливості функціонування установ виконання покарань в умовах воєнного стану.

29. Проаналізувати основні фактори, які можуть призводити до ускладнення оперативної обстановки в установі внаслідок воєнних дій.

30. Скласти таблицю «Воєнна загроза — можливі наслідки — першочергові завдання персоналу — заходи безпеки».

31. Розробити алгоритм дій персоналу у разі отримання інформації про загрозу обстрілу.

32. Розробити ситуаційне завдання «Ускладнення оперативної обстановки внаслідок одночасного виникнення декількох загроз» та запропонувати варіанти дій персоналу.

33. Визначити особливості збору, перевірки, аналізу та передачі оперативної інформації в умовах воєнної обстановки.

34. Проаналізувати можливі проблеми функціонування систем зв'язку та управління в умовах воєнних дій і запропонувати способи забезпечення безперервності управління.

35. Розробити схему «Взаємодія установи виконання покарань із суб'єктами сектору безпеки та цивільного захисту в умовах воєнної загрози».

36. Підготувати пам'ятку для персоналу «Дії працівника установи виконання покарань у разі різкого ускладнення оперативної обстановки».

37. Підготувати аналітичну доповідь «Особливості забезпечення стійкості установ виконання покарань в умовах воєнних ризиків».

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: https://zno.if.ua/?p=985

Тематика есе:

1. Поняття та основні ознаки надзвичайних ситуацій.
2. Класифікація надзвичайних ситуацій та її значення для організації реагування.
3. Основні види надзвичайних ситуацій, характерні для установ виконання покарань.
4. Природні надзвичайні ситуації та їх вплив на діяльність установ виконання покарань.
5. Техногенні надзвичайні ситуації: причини виникнення та можливі наслідки для установ виконання покарань.
6. Соціальні та воєнні загрози як фактори ускладнення оперативної обстановки в установах виконання покарань.
7. Потенційні ризики та загрози життю і здоров'ю персоналу та засуджених під час надзвичайних ситуацій.
8. Особливості забезпечення режиму та безпеки в установах виконання покарань під час надзвичайних ситуацій.
9. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій в установах виконання покарань.
10. Оцінювання та управління ризиками в діяльності установ виконання покарань.
11. Організація моніторингу небезпечних факторів в установах виконання покарань.
12. Основні напрями підвищення готовності установ виконання покарань до реагування на надзвичайні ситуації.
13. Основні завдання персоналу установ виконання покарань під час надзвичайних ситуацій.
14. Організація управління персоналом під час виникнення надзвичайної ситуації.
15. Алгоритм дій персоналу установи виконання покарань при виникненні надзвичайної ситуації.
16. Оповіщення та інформування персоналу в умовах надзвичайної ситуації.
17. Організація взаємодії між структурними підрозділами установи під час надзвичайної ситуації.

18. Взаємодія установ виконання покарань з органами та підрозділами цивільного захисту.
19. Особливості організації евакуаційних заходів в установах виконання покарань.
20. Забезпечення безпеки персоналу та засуджених під час надзвичайної ситуації.
21. Прийняття управлінських рішень в умовах дефіциту часу та неповної інформації.
22. Типові помилки персоналу під час реагування на надзвичайні ситуації та шляхи їх попередження.
23. Значення службової підготовки та практичних тренувань персоналу для забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій.
24. Організація взаємодії та комунікації персоналу під час комплексних надзвичайних ситуацій.
25. Цивільний захист: поняття, завдання та принципи організації.
26. Місце установ виконання покарань у системі цивільного захисту України.
27. Основні завдання персоналу установ виконання покарань у сфері цивільного захисту.
28. Система оповіщення та інформування про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації.
29. Організація укриття персоналу та засуджених у разі виникнення надзвичайної ситуації.
30. Засоби колективного та індивідуального захисту та особливості їх використання.
31. Організація евакуації в системі цивільного захисту установ виконання покарань.
32. Навчання персоналу діям у надзвичайних ситуаціях як складова цивільного захисту.
33. Організація цивільного захисту в установах виконання покарань в умовах воєнного стану.
34. Забезпечення стійкості функціонування установ виконання покарань під час надзвичайних ситуацій.
35. Інформаційне забезпечення цивільного захисту в установах виконання покарань.
36. Основні напрями вдосконалення системи цивільного захисту в установах виконання покарань.
37. Вплив воєнних дій на оперативну обстановку в установах виконання покарань.
38. Основні воєнні загрози для діяльності установ виконання покарань.
39. Особливості діяльності персоналу установ виконання покарань в умовах воєнного стану.
40. Організація управління установою в умовах ускладнення оперативної обстановки.
41. Збір, перевірка та аналіз оперативної інформації в умовах воєнної обстановки.
42. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах неповної та суперечливої оперативної інформації.
43. Організація оповіщення та укриття персоналу і засуджених у разі воєнної загрози.
44. Забезпечення безперервності функціонування установ виконання покарань в умовах воєнних ризиків.
45. Організація взаємодії установ виконання покарань з органами державної влади та суб'єктами сектору безпеки і оборони.
46. Особливості забезпечення стійкості системи управління установою в умовах воєнних дій.

47. Психологічні та організаційні аспекти діяльності персоналу в умовах тривалого підвищеного ризику.

48. Інформаційна безпека та протидія дезінформації в діяльності установ виконання покарань під час війни.

49. Особливості планування та проведення заходів цивільного захисту в установах виконання покарань в умовах воєнного стану.

50. Забезпечення життєдіяльності установ виконання покарань у разі порушення критичної інфраструктури.

51. Удосконалення готовності персоналу установ виконання покарань до дій в умовах воєнних загроз.

Методи контролю та засоби діагностики якості навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

• словесні методи: пояснення, розповідь, інструктаж, інформаційна і проблемна лекція, лекція-візуалізація, бесіда, робота з нормативно-правовими актами та службовою документацією;

• практичні методи: ситуаційні задачі, кейси, моделювання службових ситуацій, ситуаційно-рольові та навчально-тренувальні вправи;

• методи стимулювання і мотивації: дискусія, полеміка, обмін думками, аналіз практичного досвіду органів і установ виконання покарань.

Методи контролю

1. Поточний контроль: контроль активності здобувачів на семінарських і практичних заняттях, оцінювання самостійної роботи, тестування та модульний контроль.

2. Підсумковий контроль: здійснюється у формі заліку.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ (Денна/Заочна)

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в таблиці

№ теми	Назви розділів і тем	Всього балів	Форма заняття	
			семінарське заняття (у т.ч. самостійна робота)	практичне заняття (у т.ч. самостійна робота)
1	2	3	4	5
1	Поняття надзвичайних ситуацій та їх потенційна небезпека для діяльності установ виконання покарань	5/0	5/0	
2	Тактика дій персоналу органів та установ виконання покарань при надзвичайних ситуаціях	20/20	5/0	15/20
3	Основи цивільного захисту в установах виконання покарань	20/20	5/0	15/20
4	Тактика дій персоналу установ виконання покарань в мовах ускладнення оперативної інформації викликаної війною	5/10	5/10	
Разом		**50/50**	**20/20**	**30/30**
Індивідуальна робота		10		
Залік		40		
Всього		100 балів		

Робота на семінарських (практичних) заняттях оцінюється викладачем із розрахунку балів, зазначених у таблиці. Здобувач може виконати індивідуальну роботу, за визначеною формою та тематикою.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється у вигляді заліку/екзамену, на якому можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості відповідей.

Якщо під час проходження курсу здобувач набрав 60 балів, він має право не складати залік/екзамен вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в таблиці

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A**	відмінно
82-89	**B**	добре
75-81	**C**	
64-74	**D**	задовільно
60-63	**E**	
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.

1. Поняття надзвичайної ситуації та її основні ознаки.
2. Класифікація надзвичайних ситуацій.
3. Основні причини та фактори виникнення надзвичайних ситуацій.
4. Природні надзвичайні ситуації та їх характеристика.
5. Техногенні надзвичайні ситуації та їх характеристика.
6. Соціальні надзвичайні ситуації та особливості їх прояву.
7. Воєнні загрози як фактор виникнення надзвичайних ситуацій.
8. Потенційні небезпеки надзвичайних ситуацій для установ виконання покарань.
9. Основні загрози для життя та здоров'я персоналу і засуджених під час надзвичайних ситуацій.
10. Вплив надзвичайних ситуацій на режим та безпеку в установах виконання покарань.
11. Фактори, що ускладнюють реагування на надзвичайні ситуації в установах виконання покарань.
12. Оцінювання ризиків виникнення надзвичайних ситуацій.
13. Прогнозування розвитку надзвичайних ситуацій та оцінювання їх наслідків.
14. Основні заходи запобігання надзвичайним ситуаціям.
15. Основні напрями мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій.
16. Основні принципи діяльності персоналу під час надзвичайних ситуацій.
17. Основні завдання персоналу установ виконання покарань у разі виникнення надзвичайної ситуації.
18. Порядок дій персоналу після виявлення надзвичайної ситуації.
19. Оповіщення персоналу про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації.
20. Організація управління персоналом в умовах надзвичайної ситуації.
21. Особливості оцінювання оперативної обстановки під час надзвичайної ситуації.

22. Визначення пріоритетних завдань персоналу в умовах обмеженого часу.
23. Організація взаємодії між структурними підрозділами установи під час надзвичайної ситуації.
24. Взаємодія установ виконання покарань із органами та підрозділами цивільного захисту.
25. Взаємодія з правоохоронними органами та іншими державними службами під час надзвичайної ситуації.
26. Організація евакуації засуджених і персоналу.
27. Організація укриття засуджених і персоналу.
28. Забезпечення безпеки засуджених під час надзвичайної ситуації.
29. Забезпечення безпеки персоналу під час надзвичайної ситуації.
30. Типові помилки персоналу під час реагування на надзвичайні ситуації та способи їх попередження.
31. Значення планування та тренування персоналу для забезпечення готовності до надзвичайних ситуацій.
32. Особливості прийняття управлінських рішень в умовах неповної інформації.
33. Забезпечення безперервності управління установою під час надзвичайної ситуації.
34. Поняття цивільного захисту та його основні завдання.
35. Правові та організаційні засади цивільного захисту.
36. Система цивільного захисту України.
37. Місце та роль установ виконання покарань у системі цивільного захисту.
38. Основні завдання установ виконання покарань у сфері цивільного захисту.
39. Організація цивільного захисту в установах виконання покарань.
40. Система оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації.
41. Порядок дій персоналу за сигналами цивільного захисту.
42. Захисні споруди цивільного захисту та їх призначення.
43. Організація укриття людей у захисних спорудах.
44. Засоби індивідуального та колективного захисту.
45. Організація евакуаційних заходів у системі цивільного захисту.
46. Навчання персоналу діям у надзвичайних ситуаціях.
47. Підготовка засуджених до дій у разі виникнення надзвичайної ситуації.
48. Інформаційне забезпечення цивільного захисту.
49. Пожежна безпека як складова цивільного захисту.
50. Надання домедичної допомоги постраждалим під час надзвичайних ситуацій.
51. Взаємодія установ виконання покарань із суб'єктами цивільного захисту.
52. Особливості цивільного захисту в умовах воєнного стану.
53. Вплив війни на оперативну обстановку в установах виконання покарань.
54. Основні воєнні загрози для установ виконання покарань.
55. Особливості організації діяльності персоналу в умовах воєнного стану.
56. Ускладнення оперативної обстановки внаслідок воєнних дій.
57. Основні принципи діяльності персоналу в умовах підвищеного рівня загроз.
58. Значення оперативної інформації для прийняття управлінських рішень в умовах війни.
59. Порядок збору, перевірки та аналізу оперативної інформації.
60. Особливості передачі та поширення службової інформації в умовах ускладнення оперативної обстановки.
61. Організація оповіщення персоналу та засуджених про воєнні загрози.
62. Дії персоналу у разі загрози ракетного або артилерійського обстрілу.
63. Організація укриття засуджених та персоналу під час повітряної тривоги.
64. Особливості організації евакуаційних заходів в умовах воєнних дій.
65. Забезпечення безперервності функціонування установи в умовах воєнних загроз.

66. Забезпечення управління та зв'язку в умовах пошкодження інфраструктури.
67. Організація взаємодії з військовими адміністраціями, правоохоронними органами та органами цивільного захисту.
68. Забезпечення матеріально-технічної стійкості установи в умовах воєнних ризиків.
69. Забезпечення безпеки персоналу та засуджених в умовах воєнної загрози.
70. Особливості прийняття рішень персоналом за умов дефіциту часу та неповної інформації.
71. Організація діяльності установи при одночасному виникненні декількох загроз.
72. Психологічна та професійна готовність персоналу до діяльності в умовах тривалого ускладнення оперативної обстановки.
73. Основні заходи щодо підвищення стійкості установ виконання покарань в умовах війни.
74. Міжвідомча взаємодія під час реагування на кризові ситуації, спричинені воєнними діями.
75. Загальні принципи забезпечення безпеки та безперервності діяльності установ виконання покарань в умовах війни.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у Законі України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року №4742IX (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text) та Кодексі академічної доброчесності Пенітенціарної академії України від 30 березня 2026 року №132/ОД (https://pau.edu.ua/higher-education-quality-assurance-sector/academic-integrity/). Окремі матеріали, що використовуються під час освітнього процесу, можуть містити службову інформацію або відомості з обмеженим доступом, зокрема з грифом (позначкою) «Для службового користування» (ДСК). У зв’язку з цим здобувачі освіти зобов’язані не лише дотримуватися загальних правил поведінки та академічної доброчесності, а й установленого порядку роботи з такими матеріалами.

Особливості роботи з відомчими документами та інформацією з обмеженим доступом. Під час вивчення дисципліни можуть використовуватися відомчі нормативно-правові, організаційно-розпорядчі та методичні документи, що регламентують діяльність органів і установ виконання покарань, слідчих ізоляторів та їх персоналу. Використання таких матеріалів здійснюється виключно в обсязі та порядку, визначених законодавством України, відомчими актами та локальними документами Академії.

Матеріали, що містять службову інформацію або мають позначку «Для службового користування», не можуть без відповідного дозволу копіюватися, фотографуватися, скануватися, пересилатися через месенджери, електронну пошту, соціальні мережі, завантажуватися до хмарних сховищ або розміщуватися у відкритому доступі.

Списування під час підсумкового контролю, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Дотримання правил курсу є складовою професійної підготовки майбутнього фахівця правоохоронної діяльності, оскільки дисциплінованість, здатність діяти за встановленими алгоритмами, дотримання вимог безпеки, конфіденційності та правил поводження зі службовою інформацією є необхідними складовими професійної компетентності**.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text (дата звернення: 17.08.2026).
2. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text (дата звернення: 17.08.2026).
3. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text (дата звернення: 17.08.2026).
4. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30.06.1993 р. № 3352-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12#Text (дата звернення: 17.08.2026).
5. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text (дата звернення: 17.08.2026).
6. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 р. № 876-VII : станом на 27 червня 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text (дата звернення: 27.08.2026).
7. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI : станом на 08 вересня 2026 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text (дата звернення: 08.09.2026).
8. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text (дата звернення: 17.08.2026).
9. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань : наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2018 р. № 2823/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18#Text (дата звернення: 17.08.2026).
10. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України : наказ Міністерства юстиції України від 14.06.2019 р. № 1769/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0633-19#Text (дата звернення: 17.08.2026).
11. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України : наказ Міністерства юстиції України від 17.03.2023 р. № 1000/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0466-23#Text (дата звернення: 17.08.2026).
12. Особиста безпека поліцейського в умовах дії правового режиму воєнного стану : навч. посіб. / М. О. Боровик, І. А. Шутяк, І. Т. Ларіонова, М. В. Іншеков. Вінниця : ТВОРИ, 2023. 188 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/9fce74fa-6fb0-434b-98c5-60b7673ed877 (дата звернення: 17.08.2026).
13. Способи приховування наркотичних засобів у пенітенціарних установах : навчальний наочний посібник / уклад. : С. К. Гречанюк, М. М. Сикал, О. П. Шеремета, Т. В. Євсеєнков, К. І. Вареник ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2026. 80 с.
14. Малишенко Є. Л. Застосування поліцейських заходів примусу щодо осіб з явними ознаками обмежених можливостей: проблеми правозастосування. Успіхи і досягнення у науці. 2026. № 3 (25). С. 313–325. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/article/view/39105/39115 (дата звернення: 17.08.2026).
15. Малишенко Є. Л. Особливості застосування фізичної сили, спеціальних засобів та вогнепальної зброї персоналом Державної кримінально-виконавчої служби України. Наука і техніка. 2026. № 5 (59). С. 399–409.
16. Шеремета О. П., Боднар І. В., Малишенко Є. Л., Окремі питання щодо реформування системи установ виконання покарань в Україні. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право: науковий журнал. Пенітенціарна академія України. Чернігів: ПАУ. 2023. № 2 (19). С. 76-85.

Допоміжна:

1. Автухов К. А., Ткачов О. В., Яковець І. С. Особливості діяльності окремих

підрозділів кримінально-виконавчої системи: навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

2. Копотун І. М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях: монографія. Москва – Київ: Золоті ворота, 2013. 472 с.

3. Колб О. Г. Установа виконання покарань як суб'єкт запобігання злочинам: дис. … д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2007. 509 с.

4. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навчальний посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.

5. Тактична медицина (2-ге видання, доповнене): Навчально-методичний посібник / В. Петриця, Д. Єфімов, О. Городецький «та ін.». Львів: НАСВ, 2025. 109 с.

6. Тактико-спеціальна підготовка : навч.-метод. посіб. для проведення занять за спец. К9 Правоохоронна діяльність / кол. авт. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2026. 252 с.

7. Тактико-спеціальна підготовка поліцейських в умовах дії правового режиму воєнного стану та післявоєнний період : навч. відеопосіб. [Електронний ресурс] / [автор. кол.: Боровик М. О., Щербакова І. В., Полховський О. М. та ін.]. - Харків: ХНУВС, 2024. - Режим доступу: https://univd.edu.ua/uk/dir/3626/navchalni_filmy (дата звернення: 08.09.2026).

8. Бєліков А. С., Коротаєв В. М., Шаломов В. А., Подкопаєв С. В., та ін.: підручник. За загальною редакцією засл. діяча науки і техніки України, д.т.н., проф. А. С. Бєлікова. Дніпро: Журфонд, 2024. 516 с.

9. Запорожець О. І., Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д. та ін. Цивільний захист : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 264 с.

10. Курепін В. М., Іваненко В. С. Цивільний захист: надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Миколаїв: МНАУ, 2025. 429 с.

11. Ємельянов В. П., Новікова Л. В., Семикін М. В. Терористичні злочини: кримінально-правова характеристика та питання вдосконалення антитерористичного законодавства: монографія: за заг. ред. В. П. Ємельянова. Харків: Кроссроуд, 2007. 216 с.

Інформаційні джерела в мережі Інтернет:

1. Веб-портал інформаційно-пошукової правової системи «ЛІГА-ЗАКОН». URL: https://ips.ligazakon.net.

2. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Розділ «Рішення уряду». URL: https://www.kmu.gov.ua/npasearch.

3. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Розділ «Документи». URL: https://www.president.gov.ua/documents/all.

4. Офіційний веб-портал Пенітенціарної академії України. URL: https://academysps.edu.ua.

5. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Розділ «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws.

6. Офіційний веб-портал Державної кримінально-виконавчої служби України. URL: https://kvs.gov.ua.

7. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. Розділ «Нормативно-правова база». URL: https://minjust.gov.ua.

8. Офіційний веб-портал Національної академії правових наук України. URL: http://www.aprnu.kharkiv.org.

9. Офіційний веб-портал Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua.

10. Офіційний веб-портал Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: https://nlu.org.ua.

11. Офіційний веб-портал «Судова влада України». URL: https://court.gov.ua.
12. Офіційний вебсайт Пенітенціарної академії України. URL: https://academysps.edu.ua/.
13. Система дистанційного навчання (Moodle) Пенітенціарної академії України – електронні навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни «Діяльність установ виконання покарань в умовах надзвичайних ситуацій».